

**LEONARDO DA VİNCİ PROJESİ KAPSAMINDA
ÇAPRAZ SORGU KONUSUNDA
ALMANYA'YA DÜZENLENEN ÇALIŞMA ZİYARETİ RAPORU**

Ziyaret kapsamında 06/10/2013 tarihinde İstanbul Atatürk Uluslararası Havalimanında buluşularak heyet halinde Almanya'nın **Nürnberg** şehrine hava yolu ile ulaşıldıktan sonra otobüs ile yapılan transfer ile kalınacak olan **Wiesbaden** kentinde otele yerleşildi.

07/10/2013 tarihinde, **Hessen Eyaleti Emniyet Müdürlüğü'ne** gidildi. Dış İlişkiler ve Göçmenler Dairesi Başkanı Başkomiser Döndü Yazgan tarafından heyet karşılandıktan sonra, toplantı salonunda Wiesbaden Emniyeti Kriminal Daire Başkanı Bernd Herold tarafından heyete yönelik hoşgeldiniz konuşması yapıldı. Wiesbaden Polis Akademisi öğretim üyelerinden Prof. Gerhad Schmelz tarafından "Sorgu Metodları ve Taktikleri ile Bu Konuların Hukuki Boyutları" konulu sunum yapıldı. Sunumda genel olarak, Almanya ve Hessen eyaleti

polis teşkilatı yapısı, Adliye-Polis ilişkileri anlatıldı. Alman Anayasası çerçevesinde eyalet hukuk sistemi, bireyin devlet karşısındaki konumu, yasak sorgu yöntemleri, tanığa yönelik hipnoz hakkında bilgiler verildi. Bu bağlamda, tanığa yönelik hipnozun tanığın psikolog tarafından mahkeme kararına istinaden hipnoz altında dinlenilip sonucunun suç duyurusu olarak polise bildirildiği, polisin bu bilgiyi delil başlangıcı niteliğinde bilgi olarak kullandığı, tanığın kendi aleyhine söylediği bilgilerin de kullanılabilirdiği, hipnoz olacak kişinin rızası ile suç ve olay arasında orantılılık olması gerektiği, her suç açısından bu yöntemin uygulanmadığı, "Silahla serçeye ateş edilmez." şeklinde çevrilebilen bir ilke çerçevesinde yapılan tüm uygulamalarda orantılılık ilkesinin dikkate alındığı, yalan makinesi ve hipnozun sanık açısından yasak sorgu yöntemi olduğu, ancak tanıklar açısından ağır suçlarda uygulanabildiği, kanuni engeli aşmak için psikologların mahkemede tanık olarak dinlenerek hipnoz esnasında edindikleri bilgilerin sorulduğu hususları anlatıldı. Ayrıca Türkiye ve Almanya'da sorgu hususunda uygulanan yasal düzenlemeler tarihten günümüze kadar karşılaştırmalı olarak anlatıldı. Sorgunun hukuki temelleri, Alman Ceza Muhakemesi Kanununun aynen kopyalanıp tercüme hataları ile birlikte Türkiye'de uygulanmasının doğru olmadığı, bu kanun dolayısıyla polisin savcıdan izin almaksızın hiç bir işlem yapamaz hale geldiği belirtildi. Daha sonra soruşturmacı ve muhbirlerin durumları ile sorguda baskılayıcı ve önleyici yöntemlerin kullanılmaması gerektiği belirtildi. Spontan sorgu, hakları hatırlatarak yapılan sorgu, kontak kurularak sorgu ve ön mülakat şeklinde yapılan sorgu yöntemleri hususunda bilgiler verildi. Tüm sunum karşılıklı uygulamalar ile ilgili soru ve cevap şeklinde geçti.

Wiesbaden Eyaleti Emniyet Müdürlüğü Olay Yeri İnceleme Birimi Direktörü Emniyet Amiri Katrina Lohner tarafından delillerin incelenmesi ve muhafazası ile ilgili sunum yapıldı. Olay yeri incelemesinde dikkat edilen hususların aktarıldığı esnada üç adet örnek soruşturma dosyası incelendi. Daha sonra Emniyet Müdürlüğünün içerisinde bulunan laboratuvarlar dolaştırılarak yapılan işlemler hakkında bilgiler verildi. Burada ölenlerin üzerlerinde ve olay yerinde elde edilen bulguların incelendikleri odaların inceleme tamamlandıktan sonra uzman

görevliler tarafından tamamen temizlenerek kapıları mühürlendikten sonra ancak bir başka olay için kullanılabilirdiği hususu dikkat çekici görüldü.

Batı Hessen Eyaleti Emniyet Müdürü Robert Schafer tarafından heyet selamlanarak, polis hukuku, polislerin görev ve yetkileri, toplumsal olaylar karşısında göstermeleri gereken davranışlar ile ilgili sunum yapıldı.

Emniyet Müdürlüğünden ayrıldıktan sonra, **Wiesbaden Gençlik Cezaevi'ne** gidilerek incelemelerde bulunuldu. Cezaevinde "genç" tabir edilen belli yaş grubundaki hükümlü ve tutukluların barındırıldığı, birisi tutuklulardan sorumlu, birisi hükümlülerden sorumlu ve bir diğeri genel güvenlikten sorumlu olmak üzere üç idareci tarafından cezaevinin idare edildiği, hükümlü ve tutukluların gündüz saatlerinde iş atölyelerinde çalıştıkları, cezaevinin atölyeleri de kapsar bir kampüs şeklinde olduğu, hükümlü ve tutukluların akşam

saatlerinde 10'ar kişilik gruplar halinde oluşturulan yaşam alanlarında kaldıkları, akşam saat 22:00'den sonra ise müstakil odalarına kondukları görüldü. Cezaevinde kendisine zarar verme ihtimali bulunan hükümlü ve tutuklular için yapılan özel odalar dolaşıldı. Son 30 yıl içerisinde 3 kişinin intihar sonucu hayatını kaybettiği öğrenildi. Cezaevi uygulamaları hakkında idarecilerden bilgi alındıktan sonra kurumdan ayrıldı.

Ausburg şehrinde konaklanarak, 08/10/2013 tarihinde, heyet halinde **Ausburg Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne** gidildi. Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Doç Dr. Erhan

Temel tarafından heyet karşılanarak bir amfide Ausburg kenti ve Ausburg Üniversitesinin genel tanıtımı yapıldı.

Daha sonra, aynı fakülte öğretim üyesi Doç.Dr. Isabel Kıratze Ceylan tarafından Alman Maddi Ceza Hukuku ile ilgili yapılan sunum Doç. Dr. Erhan Temel tarafından tercüme edildi. Sunumda Alman Ceza Kanununun 1871 tarihli İmparatorluk Ceza Hukuku ile başladığı, cezanın amacı bakımından kefaret amacıyla cezalandırmanın başladığı, bu ilk dönemlerde cezanın ıslah ve topluma kazandırma amacının bulunmadığı, ahlak ceza hukukunun uygulandığı, daha sonra reform çabalarının olduğu, 1949 yılında yeni Anayasa ile ölüm cezasının kaldırıldığı, 1969 yılından itibaren ceza hukuku reformunun başladığı, eşcinsellik ve zinanın suç olmaktan çıkarıldığı, ceza kanununun genel ve özel hükümler olmak üzere iki bölümden oluştuğu, son düzenlemelerde ceza hukukunun ödevinin hukuksal değerlerin korunmasında cezanın son araç olarak kullanıldığı, cezaların hapis ve para cezası olarak ayrıma tabi tutulduğu, kusur ilkesi uyarınca "**Kusursuz Ceza Olmaz**" kuralının uygulandığı, cezanın amacı hususunda mutlak ve nispi olmak üzere birden fazla teori olduğu anlatıldı. Daha önceki dönemlerde hapis cezasının infazından sonra tehlikeliliğin devam etmesi sebebi ile kişinin hakim kararı ile "**Güvenlik Gözaltısı**" adı altında cezaevinde tutulmaya devam edildiği ve bu durumun bir ömür boyu sürebildiği, birkaç yıl önce verilen Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra bu gözaltının uygulanabilmesinin ancak kişinin akıl hastası olması halinde mümkün olabilir hale geldiği ilgi çekici bir durum olarak görüldü. İyi halli hükümlülerin cezalarının belli kısımlarını yattıktan sonra yetkili kurulların kararları ile şartlı salıverildikleri, mühebbet hapis cezası alan iyi halli bir hükümlünün onbeş yıl sonra salıverilebileceği bildirildi. Cezanın kanuniliği, geçmişe uygulama yasağı, fail aleyhine kıyas ile örf ve adet hukukunun uygulanamazlığı gibi ilkeler olduğu belirtildi. Almanya'da geçmişe uygulama yasağının iki istisnası olarak Nazi görevlilerinin ve Doğu Almanya'dan Batı Almanya'ya geçmeye çalışan kişileri vurarak öldüren görevlilerin yargılamalarının yapıldığı, bu kişilere görevli oldukları zaman suç sayılmayan fiilleri dolayısıyla cezalar verildiği, ancak Doğu Almanya'dan Batıya geçmeye çalışanları vuran görevlilerin çok az ceza aldıkları dikkat çekici bir husus olarak görüldü. Cezalandırmada tipiklik, hukuka aykırılık ve kusur hususlarının dikkate alındığı anlatıldı. Karşılıklı soru ve cevaplar ile sunum tamamlandı.

Üniversitede yapılan sunumlardan sonra, Doç.Dr. Erhan Temel ile birlikte **Bavyera Ceza Mahkemesi'ne** gidildi. Burada Ausburg Asliye Mahkemesi Başkan Yardımcısı Dr. Peter Hirmer tarafından heyetin karşılanmasından sonra, duruşma salonunda genel bilgilendirmede bulunuldu, yapılan bir istinaf duruşması izlendi. Ancak sanığın rahatsızlığı

nedeni ile duruşmaya katılmaması yüzünden sanığın Avukatının katılımıyla yapılan duruşma izlendi. Mahkeme heyetinde sadece bir hakimin görevli olması diğer iki üyenin halk arasından seçilen hukukçu olmayan, "Gönüllü Hakim" şeklinde tercüme edilebilen kişilerden oluşması, mahkeme zabıt katibinin cübbe giyip kürsüde oturarak duruşma tutanağını kendisinin yazması, mahkeme başkanının zabıt konusunda herhangi bir dahlinin bulunmaması, mahkemede mübaşir ya da başka bir benzeri görevlinin olmaması, mahkeme başkanının tanıkları önündeki mikrofondan anons ederek çağırması, tanıkların ellerinde bulunan bir belgeyi mahkeme esnasında başkana imzalattıktan sonra hemen çıkışta vezneden tanıklık ücreti almaları ile mahkeme kürsüsünün fazla yüksek olmaması dikkat çekici hususlar olarak değerlendirildi. Duruşmadan sonra karşılıklı soru ve cevaplar ile yargılama sistemi hususunda bilgilendirilmede bulunuldu. Alman mahkemelerinde yasada bulunmasına rağmen çapraz sorgunun uygulanmadığı, usule göre çapraz sorgunun önce savcı ve müdafinin anlaşması halinde yapılmasının mümkün olduğu, uygulamada hakimin tarafları tanıya istedikleri soruları sormalarına müsaade ettiği anlatıldı.

Doç.Dr. Erhan Temel'in katılımı ile **Ausburg** kentinin tarihi ve kültürel açıdan tanıtımı yapıldı. Akşam yemeğinde öğretim üyeleri ile buluşarak yapılan sunumlar hususunda karşılıklı fikir alışverişinde bulunuldu.

09/10/2013 tarihinde, Münih şehrine Doç.Dr.Erhan Temel ile birlikte hareket edilerek Türk kökenli Avukatların kurmuş olduğu **Sanas Hukuk Bürosu'nda** Türk Ceza Hukukçuları Avukatlar Serdal Altuntaş ve Dr. Temel Nal ile bir araya gelindi. Alman Ceza Hukuku ve özellikle yabancılar hukuku konusunda yapılan sunumdan sonra, karşılıklı soru ve cevaplar ile Alman Hukuk Sistemi konusunda bilgi alındı. Mahkemede zabıt katibi tarafından tutulan tutanağın daha sonra posta ile taraflara tebliğ edildiği, tarafların eksik hususlar var ise bunların tutanağa dahil

edilmesini isteyebildiği, zaman zaman bu taleplerin kabul edilerek tutanakların revize edildiği, bazen de taleplerin reddedildiği, "**Oktober Fest**" denilen festival zamanında ceza kanununun içtihaden daha ağır uygulandığı, normalde kasten yaralanma olarak kabul edilen bir olayın bu dönem içerisinde işlenmesi halinde adam öldürmeye teşebbüs olarak nitelendirildiği, yine hırsızlık suçlarına normalde para cezası uygulanmasına rağmen bu dönemde yapılan hırsızlıkların altı ay hapis cezası ile cezalandırıldığı, bu dönem için yasalarda herhangi bir değişiklik olmadığı halde içtihat ile daha ağır bir uygulama yapıldığı, buna "**Münih Modeli**" denildiği dikkat çekici bir husus olarak görüldü. Toplantıdan sonra **Münih** şehrinin kültürel ve tarihsel tanıtımı yapıldı.

10/10/2013 tarihinde, heyet halinde Avusturya'nın **Viyana** kentine gidilerek burada kentin tarihsel ve kültürel tanıtımı yapıldı. Burada bulunan AGİT teşkilatında görevli Adalet Bakanlığı temsilcisi meslektaşımızın da heyete iştiraki ile kendisinden de Viyana şehri ve hukuk sistemi konusunda bilgiler alındı.

11/10/2013 tarihinde, heyet halinde Çek Cumhuriyeti'nin **Prag** şehrine gidilerek kentin tarihi ve kültürel tanıtımı yapıldı. 12/10/2013 günü karayolu ile yeniden Almanya'nın Nürnberg şehrine uğranıldıktan sonra **Köln** kentine gelindi. Burada kentin tarihi ve kültürel tanıtımından sonra "Türk Mahallesi" olarak bilinen semt dolaşıldı. Daha sonra gece saatlerinde Köln-Bonn havalimanından hareket edilerek İstanbul'a ulaşıldı.

06/10/2013 ila **13/10/2013** tarihleri arasında yapılmış olan çalışma ziyareti bir bütün halinde değerlendirildiğinde; özellikle çapraz sorgu, Alman hukuk sistemi, üniversiteler, mahkemeler ve cezaevlerinin işleyişi, yabancılar hukuku, Almanya'da yaşayan Türklerin hukuki konumları hususlarında kalıcı ve dikkate değer bilgiler elde edildiği, ziyareti organize eden SETA firmasının koordinatörü sayın Ekrem Yağmur ile çalışma ziyareti heyeti Başkanı olan HSYK Tetkik Hakimi sayın Tekin Korkmaz'ın özverili çalışmalarının ziyaretin verimli geçmesinde son derece faydalı olduğunun değerlendirildiği hususu saygıyla arz olunur.30/10/2013

H.Hakan YAĞIZ
Rize Cumhuriyet Başsavcısı